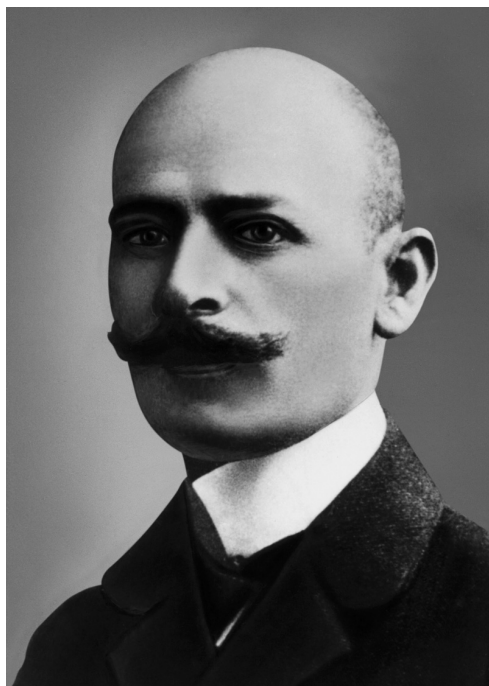

DR. GYÓRY TIBOR

(nádudvari)

1869–1938

Orvosdoktor, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, a magyar orvostörténet kiváló művelője, aki elsőként ismerte fel az orvostörténelem egyetemi oktatásának szükségességét, 1905-től 1928-ig adta elő kötelező tantárgyként az állatorvos-történetet.

Gyóry Tibor Pesten született 1869. május 9-én. Középiskoláit és egyetemi tanulmányait Budapesten végezte. Orvosdoktori oklevelét is itt szerezte 1894. április 4-én. Ezután Kétly professzor belgyógyászati klinikáján, majd három és fél éven át Székács főorvos belosztályán működött. 1895-ben egészségtan-tanári oklevelet szerzett. Később az Állami Gépgyár és a Posta Betegsegélyző Pénztár orvosa lett. Ekkor bőven jutott ideje, hogy a zenének áldozzon; a Zeneakadémia hegedű tanszakán művészdiplomát szerzett, megtanult zongorázni és orgonálni is; csaknem a hivatásos zenei pályára lépett. Többször rendezett jótékony célú hangversenyeket. Dalai nyomtatásban is megjelentek.

Összekötését az egyetemmel új munkakörében is fenntartotta. Részben ennek köszönhető, hogy az állam 1898-ban a düsseldorfi orvostörténelmi kiállítás tanulmányozására kiküldte; de komolyan esett latba az is, hogy a német és a francia nyelven kívül az olasz és a latin nyelvet is beszélte, a görögöt pedig értette. A düsseldorfi kiállítás méreteivel, eredetiségével és előadásaival

nagy hatást gyakorolt Gyóryre. Itt lett világossá előtte, hogy az orvostörténelem terén mit kell tennie nemzete érdekében.

Hazaérkezve a kiállításról első dolga volt, hogy megismerjen mindent, ami a magyar orvostörténelemmel összefügg. Tudományszeretetét, munkabírását mi sem bizonyítja jobban, mint hogy 1898-tól 1900-ig 13 orvostörténeti dolgozatot és két hatalmas hézagpótló orvostörténeti munkát írt. Az egyik *Magyarország orvosi bibliographiája 1472–1899* (1900). A másik annak felderítésével foglalkozik, hogy mi lehetett az a járványos betegség, mely a XVI–XVIII. században hazánkban tűnt fel, és áterjedt Németországra és Hollandiára is, s amelyet akkor „morbus hungaricusnak” neveztek el. 74 eredeti közlemény ellentmondó adataiból vonta le következtetését, hogy a betegség nem más, mint a typhus exanthematicus.

Ekkori munkássága főleg a hazai orvostörténelem egyes adatainak kutatása, felderítése körül forog ugyan, de azokat megvilágította az egyetemes orvostörténelem akkori állapotának a rajzával is. Dolgozatainak egy része a *Pester Medizinische Chirurgische Presse*-ben látott napvilágot, s így neve rövidesen a németek előtt is ismertté vált. Társszerkesztésében jelent meg a *Virchow's Jahresbericht über die Leistungen und Fortschritte in der Gesammten Medizin* orvostörténeti része 1898-ban. 1900-ban az orvoskari tanártestület megbízta a kallódó orvosi hungaricumok összegyűjtésével. Ugyanebben az évben a Magyar Tudományos Akadémia a magyar orvosi műnyelv történeti fejlődésének megírásában való részvétellel bízta meg.

Ilyen előzmények után kérte Gyóry 1900-ban magántanári képesítését. Arra hivatkozott, hogy az orvostörténet előadását nemcsak a külföldi egyetemek tartják fontosnak.

Magántanárrá képesítése után, 1905-ben az Állatorvosi Főiskola meghívta az állatorvos-történelem előadójául, amit mint kötelező tantárgyat 23 éven át adott elő.

Nagy elfoglaltsága mellett Gyóry szakított időt arra is, hogy állatorvos-történeti problémákat megoldjon. Törekvése arra irányult, hogy tanítványaiban az érdeklődést e tudomány iránt felkeltse, s közülük utódokat neveljen, mert meggyőződése volt, hogy Magyarország sem zárkozhatik el sokáig az orvos- és állatorvos-történeti tanszékek létesítésétől.

Gyóry Tibor rövidesen magyar nemzeti szempontból fontos kérdés megoldására vállalkozott: kikutatta Semmelweis Ignác családfáját, igazolta magyar voltát, s a gyermekágyi láz felfedezésével szerzett hervadhatatlan érdemeit bevitte a köztudatba.

1930-ban megbízást kapott arra, hogy az egyetem 300 éves jubileumára készítsen el *Az orvostudományi kar története 1770–1935* című kötetet. Ez a 900 ol-

dalas, eredeti kéziratok alapján készült mű a legnagyobb, legértékesebb, de egyben utolsó munkája is.

Orvostörténeti munkáinak száma meghaladja a 150-et. Munkásságát a Pázmány Péter Tudományegyetem, hazája és a külföld egyaránt elismerte. 1936-ban címzetes, nyilvános rendes tanára lett az orvostörténelemnek. A Magyar Tudományos Akadémia 1933-ban levelező tagjává választotta. Több külföldi orvostörténeti társulat tagja volt.

Győry az egész embert igénybe vevő munka mellett 1920-tól kezdve a Népjóléti Minisztérium közegészségügyi osztályának volt a vezetője. 1934-ben mint helyettes államtitkár vonult nyugalomba.

Életfeladata az volt, hogy a magyar orvosokkal és a külfölddel megismertesse mindazt, ami igaz érték és figyelemre méltó a magyar orvostudományban, a magyar orvosok személyében és a magyar történelmi életben. Mindezen kívül Magyary-Kossa Gyulával együtt egy fiatal gárdát nevelt tanszék nélkül is a magyar orvostörténelem művelésére; ebben rejlik működésének nagysága.

1938-ban hunyt el Budapesten, 69 éves korában.

Irodalom

Az Állatorvostudományi Főiskola jubileumi évkönyve. Állatorvostudományi Főiskola, Budapest, 1962. 162 p. 6 t.